

**"Svjedočanstva iz prošlosti - upozorenje za sadašnjost:
poučavanje o holokaustu kroz usmenu povijest"**

**Predložak nastavnog plana prema svjedočanstvu:
mađarska vojska i logori (Mira Aršinov)**

Autori:

Branislav Tođer, OŠ „Sveti Georgije“, Uzdin

Milica Milenović, Gimnazija „Patrijarh Pavle“, Beograd

Nada Banjanin Đuričić, Železnička tehnička škola, Beograd

Marija Radović, OŠ „Dragutina Kušlana“, Zagreb

Sandra Debogović, OŠ „Ivane Brlić-Mažuranić“, Prigorje Brdovečko

Suzana Jagić, OŠ „Ivana Kukuljevića Sakcinskog“, Ivanec

Tema: Uvjeti života u logorima i transport

Kontekst:

Video svjedočanstvo govori o razdoblju Drugog svjetskog rata na području Bačke pod okupacijom Mađara. Riječ je o razdoblju od 6. travnja 1941. do 1. studenog 1944. godine. Video svjedočanstvo govori o okupaciji rodnog mjesta svjedokinje, transportu njezine obitelji u logore na sedam različitih lokacija te opisuje uvjete života u logorima i tijekom transporta.

Aktivnosti/zadaci za učenike:

Učenik

1. raspravlja o vlastitim uvjetima života i rada,
2. reže kruh na 16 dijelova,
3. promatra video svjedočanstvo,
4. bilježi zapažanja o uvjetima života iz video svjedočanstva,
5. iznosi svoja zapažanja iz video svjedočanstva,
6. kreira kartu transporta korištenjem digitalnog alata Padlet,
7. povezuje lokalnu povijest s globalnom poviješću Holokausta (Podela okupacionih zona; Hortijeva Mađarska; Bačka kao mađarska okupaciona zona; Srem kao sastavni deo NDH; Banat kao nemačka okupaciona zona),
8. sluša pjesmu Dona, Dona, čita prijevod na hrvatski jezik i iznosi svoje dojmove o značenju stihova,
9. radi evaluaciju sata.

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

Cilj nastavne jedinice:

Potaknuti učenike da na primjeru svjedočanstva Mire Aršinov shvate koliko patnje u ratno doba ljudi mogu prouzročiti jedni drugima i kakav utjecaj takav postupak može kasnije imati na pojedinca i civilizaciju. Senzibiliziranje učenika na primjere nepravde, progona, predrasuda i diskriminacije.

Ishodi učenja:

Učenik:

1. na primjeru svjedočanstva Mire Aršinov zapaža najmanje tri teška uvjeta života u logoru i transportu;
2. povezuje lokalnu povijest sa holokaustom na globalnoj razini, navodeći jedan primjer onog što je bilo slično, a što različito;
3. prepoznaje važnost istraživanja lokalne povijesti na temelju utjecaja ratnih zbivanja i holokausta na ljude;
4. na temelju usporedbe svog života i zatočenika logora razvija empatiju prema žrtvama i preživjelima.

Materijal i potrebna oprema: internet, računalo, sveska, olovka, geografska karta ili atlas

Trajanje: 45 minuta

Tijek nastavnog sata**UVODNI DIO SATA**

Kratak razgovor s učenicima i uvod u temu. Započinje se razgovor s kime učenice i učenici žive, dijele li s nekime sobu? Što najviše vole raditi u sobi kada im dođu u posjet prijatelji? Jesu li putovali vlakom i što im se dopalo na putovanju, a što ne. Nakon razgovora nastavnik učenicima daje kruh od 1 kg, jedan mali tupi nož za mazanje, prostirku na kojoj se reže hleb i pita kako bi ga oni podijelili na šesnaest jednakih dijelova te može li se itko od njih nahraniti do sitosti od tog komada za taj dan? Nastavnik predlaže da svaki učenik pojede svoj komadić, jer je grehota bacati hleb.

SREDIŠNJI DIO SATA

Najava teme: učitelj najavi temu video svjedočanstva koja je potpuno različita od njihova iskustva.

Učenice i učenici pažljivo promatraju video zapis koji im je zadao učitelj/učiteljica i bilježe uvjete tijekom transporta, života u logoru te mjesta koja je svjedokinja spominjala:

https://www.youtube.com/watch?v=40ri_Fq66gA&feature=youtu.be

Kad se odgleda video, učenici komentiraju sadržaj uz pomoć svojih bilješki prema planiranim ishodima, potom u aplikaciji Padlet označavaju destinacije kojim je putovala svjedokinja (Žednik-Subotica-Palić-Sombor-Barcs-Nagykanizsa-Sárvár).

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

ZAVRŠNI DIO SATA

Povezujemo lično svedočenje sa istorijskim kontekstom. Povezujemo lokalnu povijest s globalnim stradanjem Židova, Roma, Srba, Poljaka i drugih grupa kroz razgovor o podeli okupacionih zona; Hortijeva Mađarska; Bačka kao mađarska okupaciona zona; Srem kao sastavni deo NDH; Banat kao nemačka okupaciona zona, uz demonstraciju maps Europe s naznačenim logorima stradanja. Učenicima se pušta pjesma Dona, Dona, koja simbolizuje stradanje Jevreja, na jidišu uz prijevod na hrvatski jezik, te iznose dojmove o značenju stihova.

Stihovi pjesme:

Na vagonu određenom za tržnicu
Tele je žalasnoga oka
Visoko iznad njega je lastavica
Strelovito širi krila preko neba.

Kako se vjetrovi smiju
Smiju se svom snagom
Smiju se i smiju cijeli dan
I pola ljetne noći.

"Prestani gundati" rekao je famer
"Tko ti je rekao tele da budeš?
Zašto nemaš krila s kojima bi letio
Poput lastavice tako ponosno i slobodno.

Telad je lako svezati i zaklati
Nikad ne znajući razlog zašto
Ali tko god cijeni slobodu
Poput lastavice je naučio letjeti.

Izvori:

1. Video zapis https://www.youtube.com/watch?v=40ri_Fq66qA&feature=youtu.be (5. 3. 2021.)
2. Google maps
3. <https://lyricstranslate.com/en/dona-dona-dona-dona.html-3> (5. 3. 2021.)
4. <https://www.youtube.com/watch?v=mGz3Zm0IVzw> (Yiddish, Hebrew & English) (5. 3. 2021.)
5. Udžbenik za istoriju za osmi razred osnovne škole

Domaća zadaća:

Istraživački zadatak:

Prva grupa: Pronaći u dnevnoj ishrani koju konzumiraju broj kalorija koje sami unose. Na sledećem času razgovarati: u getima i logorima, nacisti su planski ograničavali dnevni unos kalorija na oko 184. To predstavlja 7,5 % od minimuma dnevnih potreba. Tokom Holokausta, zatočenicima su gladovali, mnogi su umrli od gladi i neuhranjenosti.

Druga grupa: Pronaći slike gradova koje je navela svjedokinja „Onda i sad“ i dopuniti *Padlet*.

Agencija za odgoj i obrazovanje
Education and Teacher Training Agency

